

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Kříže, soudce Mgr. Bc. Jana Schneeweise a soudkyně Mgr. Věry Jachurové v právní věci

žalobkyně: **L. Ž.**
zastoupená advokátem Mgr. Petrem Novákem
se sídlem Kopečná 241/20, Brno

proti

žalovanému: **Ředitel sekce a zástupce generálního ředitele Generálního finančního ředitelství**
se sídlem Lazarská 15/7, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2022, č. j. 30002/22/7400-11195-050821,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

1. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného uvedeného v záhlaví tohoto rozsudku (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí ředitele Specializovaného finančního úřadu (dále jen „služební orgán“) ze dne 24. 2. 2022, č. j. 36628/22/4000-00061-200168 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím služební orgán rozhodl, že úraz, který se žalobkyni stal dne 23. 11. 2018, není pracovním úrazem dle § 271k odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) a žalobkyně nemá právo na úhradu částky 129 288 Kč s příslušenstvím z titulu náhrady ztráty na výdělku, náhrady za bolest a náhrady účelně vynaložených nákladů.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

2. Ze správního spisu vyplývají následující skutečnosti:
3. Žalobkyni na základě rozhodnutí služebního orgánu ze dne 7. 10. 2015, č. j. 104957/15/7400-20190-109732 vznikl ke dni 26. 10. 2015 služební poměr a byla zařazena na služební místo s výkonem služby na Specializovaném finančním úřadě a služebním označením odborný rada.
4. Dne 23. 11. 2018 žalobkyně při návratu ze služební cesty utrpěla úraz, který se podle ní stal tak, že při nastupování do automobilu se zvýšeným podvozkem (Volkswagen Transporter) došlo k poškození jejího pravého kolenního kloubu (dále jen „úraz“).
5. Žalobkyně nahlásila vznik úrazu referentovi oddělení provozního zabezpečení Specializovaného finančního úřadu e-mailem ze dne 8. 1. 2019, v němž tvrdila, že k úrazu došlo shora popsaným způsobem a že se již v cíli služební cesty nemohla postavit na nohu.
6. Ve správním spise jsou založeny lékařské zprávy, a to jednak lékařská zpráva ze dne 24. 11. 2018 vyhotovená traumatologickou ambulancí Nemocnice ve Frýdku-Místu, lékařská zpráva z ortopedické ambulance Městské nemocnice v Ostravě ze dne 11. 12. 2018 a lékařská zpráva vystavená dne 21. 12. 2018 ortopedickou ambulancí Polikliniky AGEL v Ostravě. Ve spise je dále obsažena propouštěcí zpráva žalobkyně z ortopedie Městské nemocnice Ostrava ze dne 1. 2. 2019, z níž plyne, že byl žalobkyni proveden operační zákrok: „*AS rev pr. kolene, debridement, parc med et lat ME, mikrofraktury*“. V části diagnostický souhrn je pak napsáno: „*M17.0 – Primární gonartróza, oboustranná*“.
7. Žalobkyně podala k Obvodnímu soudu pro Prahu 1 návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, v němž si ve vztahu k úrazu nárokovala náhradu za ztrátu na výdělku, náhradu za bolest a náhradu účelně vynaložených výdajů s příslušenstvím. Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 6. 10. 2021, č. j. 21 C 181/2020-41 řízení o elektronickém platebním rozkazu zastavil a rozhodl o postoupení věci generálnímu řediteli Generálního finančního ředitelství. Následně byla věc z důvodu věcné příslušnosti postoupena služebnímu orgánu, který vydal prvostupňové rozhodnutí.
8. V prvostupňovém rozhodnutí služební orgán uvedl, že pět spolucestujících si na úraz žalobkyně vůbec nevzpomíná a žádný z nich nezaznamenal, že by v průběhu služební cesty došlo k něčemu nestandardnímu. Pouze dvě spolucestující si vybavily některé související skutečnosti. Ing. Y. D. uvedla, že si nevzpomíná na okolnosti úrazu, pouze si vybavila, že si po konci pracovní cesty žalobkyně stěžovala na bolest a že žalobkyni nabídla odvoz domů. S. J. uvedla, že si matně na událost vzpomíná, avšak v rozporu s tvrzením žalobkyně uvedla, že k úrazu došlo při vystupování z vozidla. Rozpor v popisu úrazového děje vyplývá i z dalších listin. Ať došlo k úrazu při vystupování či nastupování do vozidla, nelze takový pohyb považovat za velkou námahu přesahující hranici obvyklé každodenní práce. Předmětné vozidlo má parametry běžného vozidla určeného k přepravě osob. Veškerou činnost zaměstnance vyslaného na pracovní cestu prováděnou po dobu této cesty nelze považovat za plnění pracovních úkolů či za úkony související. K úrazu patrně došlo v rámci přerušení služební cesty na čerpací stanici, tedy v době přestávky konané mimo objekt zaměstnavatele a při činnosti nesouvisející s cestou. Zásadní je, že nebyl naplněn zákonný předpoklad vzniku pracovního úrazu v podobě působení zevních sil, neboť nástup/výstup do/z vozidla je činností plně kontrolovanou a nedošlo k pádu, způsobení zranění vlastní vahou těla ani k jiným okolnostem naplňujícím zákonné předpoklady.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

9. V odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí žalobkyně namítala nesprávné vyhodnocení naplnění zákonné definice pracovního úrazu. To, že si některý ze svědků na událost nevzpomíná, a ani drobné rozpory v jejich výpovědích nemohou vést k závěru, že se úraz nestal. Postačuje, že si na úraz vzpomněl byt i jeden z nich. Žalobkyně odkázala na rozsudek Okresního soudu ve Svitavách ze dne 2. 9. 2021, č. j. 6 C 197/2020-87 (dále jen „rozsudek ze dne 2. 9. 2021“) a uvedla, že v jím posuzovaném případě došlo k úrazu poraněním kolene při sestupování ze židle, což lze přirovnat k vystupování z vozidla. Dle § 274 odst. 1 a § 274a odst. 2 zákoníku práce je přitom služební cesta činností související s výkonem práce, jelikož se nejedná o soukromou aktivitu, při které by bylo možné se svým časem nakládat dle vlastního uvážení.
10. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že služební orgán adekvátně vyhodnotil, že úraz nebyl pracovním úrazem. Žalobkyní citovanou odbornou literaturu označil za nepřiléhavou, protože úraz se nestal uklouznutím, zakopnutím nebo neobvyklým vynaložením tělesné námahy. Nasedání/vysedání z/do vozu určeného pro přepravu osob nelze v posuzovaném případě (i vzhledem ke skutečnosti, že žalobkyně měla bydliště přibližně 15 km od pracoviště) považovat za nadměrnou a neobvyklou námahu a její vynaložení ani ze spisu jinak nevyplývá. Ve vztahu k rozsudku ze dne 2. 9. 2021 žalovaný upozornil, že jde o rozhodnutí soudu nejnižší instance, nejedná se tak o rozsudek sloužící ke sjednocování judikatury a není ani obecně závazný. Navíc podle něj byl zaměstnanec nucen za účelem úklidu regálu nucen vystoupit na kancelářskou židli, která není k těmto účelům určena, když nebyla k dispozici odpovídající pomůcka, což představuje zásadní odlišnost od nyní posuzovaného případu, jelikož žalobkyně cestovala odpovídajícím dopravním prostředkem. Ke vzniku úrazu tedy došlo jiným způsobem. Komentář k vyjádřením svědků v prvostupňovém rozhodnutí žalovaný považoval za pouhé konstatování stavu věci, nikoli za stěžejní argument (zásadní bylo, že nedošlo k naplnění předpokladů vzniku pracovního úrazu). K námitce v níž žalobkyně rozporovala závěr služebního orgánu, že k úrazu došlo při přestávce v rámci přerušení služební cesty, žalovaný uvedl, že danou pasáž lze považovat za podpůrnou myšlenku.

II. Obsah žaloby

11. V žalobě žalobkyně v prvním žalobním bodě namítla, že napadené rozhodnutí i prvostupňové rozhodnutí spočívají na nesprávném právním posouzení úrazu. K jeho vzniku totiž došlo krátkým a náhlým působením zevních vlivů, a to vlastní tělesné síly. Žalobkyně k tomu citovala z komentářové literatury, podle které *„[p]ůsobení zevních vlivů nemusí spočívat jen v působení zevních sil (pádu břemene, napadení cizí osobou), může se jednat i o působení vlastní tělesné síly (uklouznutí, zakopnutí, přetržení svalu po vynaložení tělesné námahy)“* (NOVOTNÝ, Zdeněk. § 269 [Odpovědnost za škodu vzniklou úrazem nebo nemocí z povolání]. In: BĚLINA, Miroslav, DRÁPAL, Ljubomír, BĚLINA, Tomáš, BOGNÁROVÁ, Věra, DOLEŽÍLEK, Jiří, MORÁVEK, Jakub, NOVOTNÝ, Zdeněk, PICHRT, Jan, PTÁČEK, Lubomír, PUTNA, Mojmír, ROTHOVÁ, Eva, STÁDNÍK, Jaroslav, ŠTEFKO, Martin. *Zákoník práce. 3. vydání.* Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 1016.). V případě vzniku úrazu žalobkyně při vystupování z vozidla se jednalo o krátké a náhlé působení vlastní tělesné síly, což naplňuje zákonnou definici pracovního úrazu. Žalobkyně dále odkázala na rozsudek ze dne 2. 9. 2021 a podotkla, že uvedené námitky uplatnila i v odvolání, avšak žalovaný na ně v napadeném rozhodnutí dostatečně nereagoval a nepřihlédl k nim. Pouze konstatoval, že citovaná komentářová literatura není přiléhavá.

12. Obsahem druhého žalobního bodu je tvrzení žalobkyně, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal s jejími námitkami týkajícími se závěru služebního orgánu, že nebylo prokázáno, že ke vzniku úrazu vůbec došlo. Žalobkyně v odvolání namítla, že menší rozpory v tvrzení svědků, či to, že si někdo z dotázaných na událost nevzpomněl, neznamená, že se úraz nestal. Postačuje, že i jeden z přítomných je schopen potvrdit, že k úrazu došlo. Žalovaný však na tuto argumentaci nereagoval, a považuje dané zjištění služebního orgánu za konstatování stavu věci, nikoli za stěžejní argument.
13. Ve třetím žalobním bodě pak žalobkyně namítla, že se žalovaný uspokojivě nevypořádal s její námitkou o nesprávnosti závěru, že se nejedná o pracovní úraz, protože k jeho vzniku nedošlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi, neboť úraz se stal na čerpací stanici během přestávky na služební cestě. Žalobkyně v odvolání argumentovala, že služební cestu (včetně cesty tam a zpět) je třeba považovat za činnost související s výkonem práce. Nejde o soukromou aktivitu, při níž by si žalobkyně mohla se svým časem volně nakládat. Žalovaný označil uvedenou argumentaci služebního orgánu za podpůrnou a více se k tvrzení žalobkyně nevyjadřoval. Žalobkyně odkázala také na § 274a odst. 2 a § 274 odst. 1 zákoníku práce a uvedla, že cesta do cíle služební cesty a zpět se považuje za úkon nutný před počátkem práce nebo po jejím skončení a jako takový je v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů.

III. Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný ve vyjádření k žalobě soudy navrhl, aby žalobu zamítl a následně odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí.
15. K prvnímu žalobnímu bodu uvedl, že z obsahu správního spisu nevyplývá vznik úrazu působením zevní síly, a definice pracovního úrazu tedy nebyla naplněna. Souhlasil s obecným závěrem žalobkyně citované komentářové literatury, avšak v posuzovaném případě chybí prvek uklouznutí, zakopnutí či vynaložení tělesné námahy. Totožná argumentace žalobkyně byla dostatečně a srozumitelně vypořádána v rozhodnutích správních orgánů obou stupňů. Každý úraz, k němuž dojde během pracovní doby či pracovní cesty, nelze chápat jako pracovní úraz dle § 271k zákoníku práce, zejména není-li příčinou úrazu působení zevní síly, ale latentní oslabení těla. Pokud zaměstnanec správního úřadu během jeho běžné práce postihne srdeční infarkt, s největší pravděpodobností k tomu nedojde zevními vlivy, ale vzhledem k celkovému zdravotnímu stavu zaměstnance. Za takový stav však zaměstnavatel odpovědnost nenese, přestože k poškození zdraví došlo během pracovní doby. Jiná situace by nastala v případě srdečního infarktu zaměstnance horské služby či hasičského sboru během náročného zásahu, kdy by byl zřejmý i podíl vnějších vlivů. Nepřiléhavost závěrů rozsudku ze dne 2. 9. 2021 žalovaný v napadeném rozhodnutí podrobně popsal.
16. Ve vztahu k druhému žalobnímu bodu žalovaný označil názor vyslovený v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí za správný. Z napadeného ani prvostupňového rozhodnutí nevyplývá, že úraz nebyl považován za pracovní úraz z důvodu, že si na jeho vznik měli pamatovat pouze dva spolucestující a existuje rozpor mezi jejich výpověďmi. Odvolací námitka byla v napadeném rozhodnutí vypořádána adekvátně s ohledem na zjištěný skutkový stav a nedošlo k žádnému porušení práv žalobkyně.
17. K třetímu žalobnímu bodu žalovaný uvedl, že žalobkyně implikovaný názor z rozhodnutí správních orgánů obou stupňů nevyplývá. Hodnotil-li služební orgán i skutečnost, že se úraz

měl stát během přestávky na čerpací stanici, aniž by danou okolnost promítl do způsobu jeho rozhodování, nijak tím do práv žalobkyně nezasáhl.

IV. Replika žalobkyně

18. Žalobkyně v replice setrvala na svém procesním stanovisku a shrnula žalobní argumentaci. Tvzení žalovaného o odlišném skutkovém stavu ve vztahu k rozsudku ze dne 2. 9. 2021 označila za irelevantní. V obou případech došlo ke vzniku újmy na zdraví zaměstnance v důsledku působení vlastní tělesné váhy, přičemž se tak stalo při plnění pracovních úkolů. Jestliže se o pracovní úraz jedná i v případě poranění při sestupování ze židle, nepochybně se o něj musí jednat i u poranění při vystupování z vozidla při pracovní cestě, jelikož jde o úkon nevyhnutelný pro plnění pracovních povinností.

V. Duplika žalovaného

12. Žalovaný v duplice poukázal na dispoziční zásadu a uvedl, že specifikace konkrétních důvodů nezákonnosti napadeného rozhodnutí je úkolem žalobkyně, nikoli soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2006, č. j. 1 Azs 244/2004-49 a ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 As 73/2006-121). Žalobkyně v žalobě jako nesprávně napadla právní posouzení úrazu a zákonné definice pracovního úrazu a nedostatečné vypořádání odvolacích námitek. Nenamítala tedy nedostatky zjištění skutkového stavu, to činí až v replice, tedy po uplynutí lhůty k podání žaloby. Dle žalovaného není židle pomůckou primárně určenou k tomu, aby na ni zaměstnanec vstupoval z důvodu utírání prachu na policích. Pokud by zaměstnavatelem byla poskytnuta adekvátní pomůcka, o pracovní úraz by se nejednalo, jelikož by se ze strany zaměstnance šlo o rutinní činnost bez krátkého a náhlého působení zevních vlivů. Konečně vstupování na židli a sestupování z ní nelze srovnávat s nastupováním do vozu určeného pro přepravu osob a vystupováním z něj, přičemž zvýšený podvozek naopak zvyšuje komfort pro nastupování i vystupování.

VI. Posouzení věci Městským soudem v Praze

13. Soud na základě žaloby v rozsahu žalobních bodů, kterými je dle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vázán, přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumávání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
14. Dle § 124 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní službě“) se odpovědnost služebního úřadu za škodu vzniklou státnímu zaměstnanci řídí zákoníkem práce. Vnitřním předpisem se pro tyto účely rozumí služební předpis. Zabezpečení státního zaměstnance při služebním úrazu nebo nemoci z povolání se řídí zákoníkem práce.
15. Dle § 124 odst. 2 zákona o státní službě se služebním úrazem pro účely tohoto zákona rozumí pracovní úraz.
16. Dle § 269 odst. 1 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen nahradit zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou pracovním úrazem, jestliže škoda nebo nemajetková újma vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.
17. Dle § 269 odst. 4 zákoníku práce je zaměstnavatel povinen nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu, i když dodržel povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů

k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud se povinnosti nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu zcela nebo zčásti nezproští.

18. Dle § 271k odst. 1 zákoníku práce je pracovním úrazem pro účely tohoto zákona poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).
19. Dle § 271k odst. 2 zákoníku práce se jako pracovní úraz posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.
20. Dle § 273 odst. 1 zákoníku práce je plněním pracovních úkolů výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty.
21. Dle § 274 odst. 1 zákoníku práce v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále vyšetření u poskytovatele zdravotních služeb prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k němu a zpět. Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření u poskytovatele zdravotních služeb ani cesta k němu a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.
22. Mezi stranami je sporné, zda úraz žalobkyně naplňuje definici služebního (resp. pracovního) úrazu dle § 124 odst. 2 zákona o státní službě ve spojení s § 271k odst. 1 zákoníku práce, konkrétně zda k tomuto úrazu došlo krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Naopak za nesporné lze označit to, že k poškození zdraví žalobkyně došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.
23. Předmětná definice pracovního úrazu vychází zejména z jeho vymezení podaného již v judikatuře soudů ze 60. let 20. století (jedná se zejména o rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 6. 1961, sp. zn. 4 Co 172/61, uveřejněné pod č. 27 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1962 a rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 1962, sp. zn. 4 Cz 86/61, uveřejněné pod č. 1 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1963). Tyto judikatorní závěry jsou přejímány i v novějších soudních rozhodnutích vztahujících se k posuzování pracovních úrazů podle zákoníku práce (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 12. 2. 2019, sp. zn. 21 Cdo 5492/2017, Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 12. 2016, č. j. 22 Ad 91/2014-37 či Okresního soudu v Karvině ze dne 21. 3. 2022, č. j. 25 C 69/2021-87), a jedná se tak o judikaturu ustálenou. Dle rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 6. 1961, sp. zn. 4 Co 172/61: *„pojem úrazu nutno ovšem současně vymezit tak, aby odpovídal všeobecnému nazírání a chápání uvedeného výrazu, a současně tak, aby toto vymezení bylo ve shodě s poznatky vědy a vyhovovalo praktickým potřebám skutečného života. Není proto úrazem jen tělesné zranění způsobené nenadálým zevním násilím, nýbrž vůbec porušení zdraví, k němuž došlo nezávisle na vůli poškozeného, jestliže toto porušení zdraví bylo způsobeno zevními vlivy, které svou povahou jsou krátkodobé, náhlé a násilné. Pak ovšem k pojmu pracovního úrazu stačí, je-li zaměstnanec při práci, již není zvyklý a která je nepřiměřená jeho tělesným možnostem, nucen okamžitým, usilovným vzepětím sil překonávat vnější odpor a zvýšit tak náhle, neobvykle a nadměrně svou námahu. Tato tělesná námaha musí pak být příčinnou prostředku, o jehož odškodnění se jedná.“* V rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 1962, sp. zn. 4 Cz 86/61

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

se uvádí, že „[p]raxí a judikaturou byl pojem pracovního úrazu vymezen tak, že se jím rozumí porušení zdraví, které bylo zaměstnanci způsobeno v přímé souvislosti s výkonem jeho zaměstnání nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Toto zevní působení, označované též jako úrazový děj, je významným kritériem, bez něhož by nemohlo jít o úraz a kterým je odlišen úraz od samostatného onemocnění. Půjde zpravidla o takovou událost, která vyvolá u postiženého subjektivní potíže, které mu nedovolují pokračovat v obvyklé práci nebo jen s určitými potížemi, nebo jej dokonce z práce vyřazují. I když sice zdánlivě chybí zevní faktor úrazového děje, může jít o úrazový děj i v případech náhlého poškození zdraví, které nastalo při náhlém napětí sil, velké námaze, nezvyklém úsilí, kdy pracovní výkon přesahuje hranice obvyklé, každodenně vykonávané práce nebo je sice konán v hranicích obvyklé těžké práce, ale za nepříznivých okolností, anebo pohybuje se sice v hranicích obvyklé namáhavé práce, pro kterou však organismus pracovníka není přizpůsoben nebo na kterou svými schopnostmi nestačí.“

24. Ze shora uvedeného výkladu vyplývá, že jedním z předpokladů pracovního (služebního) úrazu je působení zevních vlivů, které je zároveň krátkodobé, náhlé a násilné. O násilné působení zevních vlivů jde tehdy, pokud znamená potřebu zaměstnance okamžitým a usilovným vzepětím sil překonávat vnější odpor, čímž dojde k náhlému, neobvyklému a nadměrnému zvýšení námahy. Toto pojetí odpovídá i žalobkyní citované pasáži komentářové literatury, kde se správně uvádí, že relevantním působením zevních vlivů může být i působení vlastní tělesné síly, přičemž následně jsou v závorce jako konkrétní případy uvedeny uklouznutí, zakopnutí a přetržení svalu po vynaložení tělesné námahy. Tyto příklady reprezentují nestandardní tělesné pohyby znamenající náhlé napětí sil (srov. bod 10. odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2022, č. j. 23 Co 161/2021-220, v němž se soud zabýval poškozením zdraví v důsledku shýbnutí zaměstnance nad skartovacím zařízením). Žalobkyně dle svého tvrzení utrpěla poškození kolenního kloubu při „prostém“ nastupování do automobilu se zvýšeným podvozkem. Taková tělesná činnost je podle soudu zcela běžná a v porovnání s činnostmi vykonávanými v souvislosti s prací dle pracovního zařazení žalobkyně (což je v podstatě kancelářská práce, při níž typicky dochází např. ke vstávání ze židle a usedání na ni či k chůzi po schodech) svou intenzitou nijak nevybočuje. Z tvrzení žalobkyně ani ze správního spisu přitom nevyplývá, že žalobkyně byla při nastupování do automobilu nucena okamžitým vzepětím sil překonávat vnější odpor (např. z důvodu podklouznutí či zakopnutí). Soud tedy ve shodě s názorem žalovaného v napadeném rozhodnutí konstatuje, že úraz žalobkyně nebyl služebním úrazem ve smyslu § 124 odst. 2 zákona o státní službě ve spojení s § 271k odst. 1 zákoníku práce, jelikož k poškození zdraví žalobkyně nedošlo násilným působením zevních vlivů.
25. Obsah správního spisu prokazuje, že žalobkyně pracovní úraz nahlásila více než měsíc a půl poté, co k němu mělo dojít. Předtím, než tak učinila, přitom několikrát navštívila lékaře i ortopedickou ambulanci a měla již dokonce sjednaný termín operace postiženého kolene. Uvedená skutečnost ve spojení s tím, že žalobkyně dle předložených lékařských zpráv trpí artrózou kolene, což je dle propouštěcí zprávy z nemocnice její primární diagnóza, rovněž podpůrně nasvědčuje tomu, že se v jejím případě o žádný pracovní úraz nejednalo.
26. K odkazu žalobkyně na rozsudek ze dne 2. 9. 2021 je předně nutno poznamenat, že závěry v něm obsažené se vztahují k jinému skutkovému stavu a v nyní posuzovaném případě nejsou pro soud závazné. Kromě toho se v odůvodnění zmíněného rozsudku k výkladu a aplikaci pojmu pracovní (služební) úraz, což je předmětem sporu v nynějším případě,

Shodu s prvopisem potvrzuje I. V.

v podstatě ničeho neuvádí. Stoupnutí na židli (dle odůvodnění rozsudku soud dospěl k závěru, že k úrazu došlo při stoupnutí na židli, nikoli při sestupování ze židle, jak tvrdila žalobkyně) přitom soud považuje za kvalitativně jiný a zásadně nestandardní typ pohybu (židle k němu není primárně určena) na rozdíl od nastupování do automobilu se zvýšeným podvozkem, který je určen pro přepravu osob, jako tomu bylo v nyní posuzované věci. Skutečnost, že v obou případech došlo k úrazu působením vlastní tělesné váhy a při plnění pracovních povinností nebo v souvislosti s nimi, ještě sama o sobě naplnění definice pracovního úrazu nepředstavuje.

27. Soud nevešel ani na tvrzení žalobkyně, že se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně nevypořádal s jejími odvolacími námitkami ohledně nesprávného právního posouzení věci. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí předně konstatoval, že úraz nelze považovat za pracovní úraz a označil citace odborné literatury (a judikatury) předložené žalobkyní za nepřiléhavé k průběhu vzniku úrazu, přičemž následně vysvětlil, jak k tomuto závěru dospěl. V souvislosti se zněním § 271k odst. 1 zákoníku práce a pasáže citované žalobkyní vyslovil, že k úrazu nedošlo za vynaložení nadměrné a neobvyklé námahy v souvislosti s potřebou překonávat vnější odpor okamžitým vypětím sil, když nasedání do automobilu či vysedání z něj uvedené nepředstavuje. Ohledně rozsudku ze dne 2. 9. 2021 pak žalovaný vyslovil, že se jedná o rozsudek soudu nejnížší instance, který není obecně závazný, k čemuž dodal, že ke vzniku úrazu posuzovaného v tomto rozsudku došlo odlišným způsobem, protože kancelářská židle není určena k tomu, aby se na ni stoupalo. Danou část argumentace žalovaný shrnul tak, že nebylo shledáno naplnění předpokladu, na který sama žalobkyně poukazovala. Takové hodnocení soud ve vztahu k odvolacím námitkám (předmětným citacím a odkazům) žalobkyně považuje za ucelený a logický výklad pojmu pracovního úrazu a jeho aplikaci na posuzovaný případ. Správností tohoto právního hodnocení se soud zabýval výše a na svou shora uvedenou argumentaci na tomto místě odkazuje.
28. K druhému žalobnímu bodu soud uvádí, že z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalovaný danou otázku nepovažoval za relevantní pro posouzení, zda došlo k pracovnímu úrazu a při právním hodnocení úrazu vycházel z popisu úrazu, jak jej podala žalobkyně. Napadené rozhodnutí tedy vyznívá tak, že žalovaný nepovažoval rozpory ve výpovědích svědků úrazu ohledně jeho přesného průběhu či skutečnost, že někteří si na úraz nepamatovali, za relevantní pro právní posouzení tvrzeného nároku žalobkyně, a v tomto ohledu tak implicitně učinil otázku přesného průběhu úrazu nespornou.
29. Podobně je tomu i v případě třetího žalobního bodu. Žalovaný dle napadeného rozhodnutí v podstatě považoval tvrzení služebního orgánu (uvedené slovem „patrně“), že se úraz stal v době přerušení služební cesty, za domněnku a nikoli za řádně prokázanou skutečnost. Daná skutečnost tak nebyla pro právní hodnocení věci žalovaným rozhodná. Žalovaný dospěl k závěru, že se o služební úraz nejedná, ze zcela jiného důvodu, a sice proto, že nedošlo k naplnění zákonné definice služebního úrazu. S tímto závěrem se soud plně ztotožňuje.
30. Soud tedy dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, neboť napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem. Nedůvodnou žalobu proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s. prvním výrokem rozsudku zamítl. Učinil tak v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, jelikož žalobkyně ani žalovaný nevyjádřili ve stanovené lhůtě nesouhlas s takovým projednáním věci.

31. Protože žalobkyně nebyla ve sporu úspěšná a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady nad rámec jeho běžné činnosti v řízení nevznikly, soud druhým výrokem tohoto rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie. Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. října 2023

Mgr. Martin Kříž v. r.
předseda senátu